

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan tahetyösten raportti-mol.

V.a. asiantuntija Lohberg.

11/1-44.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ nro 10/6

Bratislava SSA 11 P:INÄ tammi KUUTA 19 43

VIITTAUS: N

P:INÄ KUUTA 19 P:TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ

1 / 240 Sal. 1. 44.

| | | |
|---------|--------|---------|
| 19/1-44 | N:o - | Liik. - |
| YHÄ | CSA:70 | ASIA |
| 5 | C40 | |

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 1.

Bratislavan-lähetystö ohjeisena kunnioittaen
Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
tinsa N:o 1, jonka aiheena on: "Benesch-sopimuksen
vastakaiku Slovakiassa."

V.a. asiainhoitaja:

E. Schllberg
E. Schllberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1

Bratislava ssa 11 p:nä tammi kuuta 19 44

1/240 Sel. 19 44

Asia: Benesch-sopimuksen vasta-
kaiku Slovakiassa.

| | | |
|---------|------------------|---------|
| 19/1-44 | N ^o - | Liit. - |
| | CSW70 | ASIA |
| 5 | C40 | |

Benesch'in solmittua viime joulukuun alussa Tšhekkoslovakian nimessä tunnetun sopimuksensa Neuvostoliiton kanssa Slovakian lehdistö on kauttaaltaan kiistänyt häneltä oikeuden toimia tämän maan ja kansan puolesta sekä leimannut sen petokseksi tätä maata kohtaan, joka, jos sopimus toteutuisi muodostuisi ponnahtuslaudaksi Neuvostoliitolle Eurooppaan.

Hlinka-puolueen 25-vuotisjuhlassa 19/12 pitämässään puheessa sisäministeri Mach niinkään lausui, ettei Benesch'illä ole mitään oikeutta toimia Slovakian nimessä, sekä huomautti, että jopa Amerikankin slovakialaiset julkaisesti ovat asettuneet Benesch'iä vastustavalle kannalle ja esiintyneet julkilausumia Slovakian kansan itsenäisyyden puolesta. Sitä suuremmalla syyllä, lausui ministeri Mach, Slovakian vapaat kansalaiset eivät halua mitään yhteyttä Benesch'iin eikä niihin, joiden palvelukseen Benesch on antautunut. Niinkuin tässä maassa muistetaan, että ainoastaan Saksan avulla pelastuttiin perikadosta, samaten nähdään nyt sitä selvemmin, ettei ilman Saksaa löydy turvaa eikä tulevaisuutta. Slovakialla ei ole muuta valintaa kuin Euroopan taistelun tukeminen bolshevismia vastaan.

Tämän maan suurin lehti "Slovak" julkaisee

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....
.....

UE 2: A 4.

Jakeluohejelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

erään kanadalaisten slovakialaisten kansalliskristillisten yhtymäin Torontossa pidetyssä kokouksessa omaksumat ponnet, joissa muun muassa julkilausutaan ettei heillä ole mitään tekemistä kommunistien ja tshekkoslovakialaisten hankkeiden kanssa Tshëkkoslovakian takaisinvaltaamiseksi Benesch'in johdolla.

Slovakian parlamentissa pitämässään puheessa on kansanedustaja Čulen julkilausunut, että "tshekkoslovakialaisen kansan" käsite merkitsee slovakialaisille ei ainoastaan kansallista vaan myös taloudellista kuolemaa, koska slovakialaisten, mikäli tämä aate toteutuisi, olisi jaettava leipänsä muitten kanssa. Slovakialaisten kielteinen asenne Tshëkkoslovakiaa kohtaan käy puhujan mielestä ilmi siitäkin tosiseikasta, että jopa maanpaossa elävä tuon valtion viimeinen pääministeri, tshekkiläisystävällinen slovakki, ari Hoďza nykyään käy samomalehtikamppailua Benesch'iä vastaan, kuten myös entinen Pariisin-lähettiläs Osuský.

Vihdoin mainittakoon tässä yhteydessä Slovakian propagandaviraston päällikön, ministeri Gašpar'in uudenvuodenpäivänä pitämä radiopuhe, jossa hän m.m. lausui: "Kysymme nyt minkälaisen vapausihanteen nimessä Benesch tahtoo riistää pieneltä ja työteliäältä kansalta sen vapauden..... Minikä demokratian perusteella hän aikoo meiltä kysymättä saattaa Slovakian kansan valtansa alle ja käyttää sitä kukistettuna, oikeuksiavaillaolevana joukkona häikäilemättömän imperialisminsa tarkoituksiin." Herra Gašpar asettaa edelleen kyseenalaiseksi, löytyykö ainoatakaan täysijärkistä slovakialaista, joka, Benesch'in Moskovan-sopimuksen jälkeen ja tietoisena tästä Slovakian kansan oikeuksien kaupaksi panemisesta, olisi taipuvainen kuuntelemaan tshekkiläisen propagandan korupuheita slaavilaisuudesta.

Edelläolevat otteet riittänevät kuvaamaan virallisten piirien ja hallituspuolueen suhtautumista Lontoossa olevan pakolaishallituksen suunnitelmiin. Kuten aikaisemmin olen tiedoittanut, laajat kansankerrokset tietävät vain vähän Neuvostoliitosta ja

siellä vallitsevista oloista, joten slaavilaisella propagandalla on ollut jonkun verran maaperää. Toiselta puolen sosiaaliset ja taloudelliset olot Slovakiassa ovat verrattain tyydyttäviä ja maan slovakialaisella enemmistöllä on huono kokemus tshekkiläisestä hallinnosta, minkä vuoksi emigranttihallituksen edesottamukset eivät ole omiaan saamaan aikaan mitään mielenkuohua tämän enemmistön keskuudessa.

Mikäli olen voinut huomata, tshekkiläisissä piireissä sen sijaan ei nähdä mitään vaaraa pillevän yhteistyössä ja sopimuksessa Neuvostoliiton kanssa, vaan uskotaan entisen Tshekkoslovakian valtion sen avulla jälleen syntyvän ja vanhan hyvän ajan jälleen palaavan.

E. Sallinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 2.

V. a. Asiainhoitaja Pohlberg.

29/1-44.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 37/16

Bratislava SSA 29 P:nÄ tammi KUUTA 19 44

VIITTAUS:

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

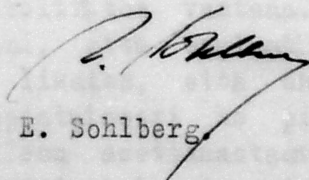
| | | |
|------------------------|---------|--------|
| ULKOASIAINMINISTERIÖ | | |
| No 2 / 240 S. O. 19 44 | | |
| 12/2-44 | No - | L.H. - |
| RYHMÄ | CO. 270 | ASIA |
| 5 | C 70. | |

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 2.

Bratislavan-lähetystö ohjeisena kunnioittaen
Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
tinsa n:o 2, jonka aiheena on: "Slovakialaisia nä-
kökohtia nykytilanteen suhteen."

V.a. asioinnoitaja:


E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYS **ULKOASIAINMINISTERIÖ** Salainen.

RAPORTTI n:o 2

Bratislava ssa 29 p:nä tammi kuuta 1944

Asia: Slovakialaisia näkökohtia
nykytilanteen suhteen.

| | | |
|-----------------------|-------|---------|
| No 2 / 240 Sal. 10 44 | | |
| 12/2-44 | No - | Liik. - |
| KYMAK | CSATE | ASIA |
| 5 | C39 | |

Toissapäivänä, 27/1, oli luonani Slovakian sijaisulkoministeri, ja otti hän tässä tilaisuudessa itse puheeksi muutamia ajankohtaisia kysymyksiä. "Wir sind in demselben Boot" sanoi hän Suomea ja Slovakiaa tarkoittaen ja jatkoi: "Kunhan vain voisimme päästä nykyisestä umpikujasta, mutta en puolestani näe mitään ulospääsyä siitä."

Puhuteltavani huomautti sitten, ettei vielä lainkaan ollut merkkejä näkyvissä siitä, että englantilaiset, jotka traditionalistista tasapainopoliittikkaansa ajaen sotaisissa konflikteissa aina ovat asettuneet vahvinta Euroopan valtaa vastustamaan, vielä olisivat oivaltaneet, että heidän tuon sääntönsä mukaan ja omien etujensa takia olisi jo kiireesti asetuttava Neuvostoliittoa vastaan. Hän myönsi oikeaksi huomautukseni, että englantilaiset ovat hitaita käänteissään, lisäten, että on omi-tuista todeta mitenkä itsepintaisesti he pitävät kiinni tässä sodassa itselleen asettamastaan ohjel-masta omien voimiensa säästämiseksi, ja miten tai-tavasti he sensijaan onnistuvat taivuttamaan muita kansoja käymään heidän sotaansa, kun taas saksa-laiset samantlaisissa pyrkimyksissään useimmiten koh-taavat vastahakoisuutta.

Kysymykseeni, mitä perää saattoi olla Pravdan uutisessa v. Ribbentropin väitetystä tapaamis-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

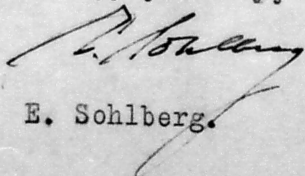
Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-tuksiin.

ta angloamerikkalaisten johtohenkilöiden kanssa, vastasi puhuteltavani, ettei siinä varmasti ole mitään perää, koska Ribbentrop tietävästi oli oleskellut Saksan päämajassa p.o. aikana. Sen sijaan sanoi hän kuulleensa, saksalaisen suurteollisuuden johtohenkilöiden sodasta huolimatta olleen kosketuksessa neutraalisissa maissa vastaavien englantilaisten ja amerikkalaisten johtavien teollisuusmiesten kanssa, johon kosketukseen, huomioonottaen näiden piirien vaikutusvallan asianomaisissa maissaan, kanties voisi perustaa jotain rahantoi-veita.

Mitä tulee slovakialaisten joukkojen osanottoon nykyisiin sotatoimiin, mainitsi puhuteltavani, että Venäjällä rintaman takana Kiovan länsipuolella ennen toiminut divisioona nyttemmin on siirretty Italiaan, Adrian-meren Venetsian ja Ravennan väliselle ranta-alueelle. Syyksi tähän mainitsi hän, että näitä, nyt kuten ennenkin, partiisaaneja vastustamaan käytettyjä joukkoja oli katsottu paremmin voitavan sijoittaa seudulle, jossa väestö kieleltään on heille vieraampaa. Aikaisemmin Kaukaasiassa ja sittemmin Venäjän etelärintamalla taistelleesta slovakialaisesta n.k. nopeasta divisioonasta oli kolmattatuhatta miestä Melitopolin suunnalla antautunut vangiksi syytä etteivät olleet aseistettuja, kuten saksalaiset rintamajoukot, raskailta aseilla. Loppuosa tästä divisioonasta on nyt Krimillä.

Nämä tiedot vahvistavat sen, mistä olen aikaisemmin muilta tahoilta kuullut, etteivät slovakialaiset joukot itärintamalla joka suhteessa ole täyttäneet odotuksia, joskin niillä (vrt. myös tämän lähetystön rap. n:o 11 v.1943) on voinut aseistuksensa suhteen olla syytä tyytymättömyyteen.


E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 3.

V. a. Asiantuntija Lohberg.

1/2-44.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

3 / 240 Sab. 1944

KIRJELMÄ nro 40/17

Bratislava SSA 1 P:nÄ helmi KUUTA 19 44

| | | |
|---------|--------|--------|
| 12/2-44 | NO - | LIIK - |
| RYHMÄ | OSASTO | ASIA |
| 5 | 039 | |

VIITTAUS: N

..... P:nÄ KUUTA 19 P:TTY nro

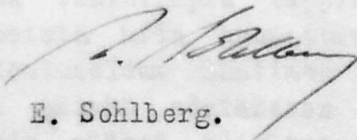
VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportit n:ot 3 ja 4.

Bratislavan-lähetystö oheisena kunnioittaen
 Ministeriölle lähettää seiseinä kappaleina raport-
 tinsa n:ot 3 ja 4, joiden aiheena on: "Sotankäynti
Italiassa", ja "Hajotietoja sodasta".

V.a. asiantuntija:


 E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3

Bratislava:ssa 1 p:nä helmi kuuta 1944.

| | | |
|----------------------|------|----------|
| ULKOASIAINMINISTERIÖ | | |
| 3 240 Sal. 19 44 | | |
| 12/2-44 | 40 - | Liitt. - |
| KYLIÄ | KW'B | ASIA |
| 5 | 40. | |

Asia: Sodankäynti Italiassa.

Tapasin eräissä kutsuissa äskettäin takäläisessä puolustusministeriössä toimivan saksalaisen kenraalin ja hänen adjutanttinsa, jotka äskettäin olivat palanneet Italiasta, jossa olivat käyneet rintamalla sekä myös rintaman takana tarkastamassa slovakialaista divisioonaa. Kuten muussa yhteydessä olen tiedoittanut, on tämä sijoitettu Adriaanmeren rannalle Ravennasta pohjoiseen. Taisteluista kertoi adjutantti, että saksalainen puolustus säästää voimia siinä määrin, että itse rintamalla on vain harvalukuisia joukkoja, joiden kuitenkin on onnistunut vuorimaasta hyväksikäyttäen tuottaa vastustajalle mitä tuntuvimpia tappioita ja hidastuttaa sen etenemistä niin huomattavassa määrin, että esim. liittoutuneiden läntinen armeija on tarvinnut yli 100 päivää edetäkseen Salernolahdesta sadan kilometrin päässä sijaitsevaan Minturnoon. Seurauksena tästä hitaasta etenemisvauhdista ja liittoutuneiden tavennukaisesta pitkästä tykistövalmistelusta ennen jokaista etenemisasakelta, on ollut kaupunkien, kylien ja asumusten miltei täydellinen tuho koko sotatoimialueella.

Eräs takäläinen tuttavani oli äskettäin Eteläitaliasta Espanjan kautta palanneelta sveitsiläiseltä liikemieheltä saanut tietää, että siellä Badogliohallituksen toimesta on järjestetty ilmoittautumispakko työvelvollisuuteen kaikille miehille, jot-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

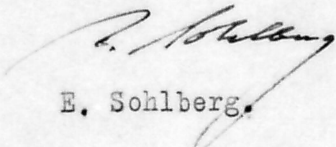
Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ka eivät ole astuneet varsinaiseen sotapalvelukseen liittoutuneiden puolella. Ne, jotka laiminlyövät ilmoittautumisen, ja nämät muodostavat hyvin huomattavan osan työkykyisistä miehistä, lähetetään, mikäli ovat varakkaita Pohjoisamerikkaan ja varattomat Neuvostoliittoon.


E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 4.

V. a. Asiaan hoitaja Lohberg.

1/2-44.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSSTO Salainen.

RAPORTTI n:o 4

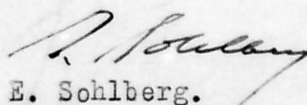
Bratislava ssa 1 p:nä helmi kuuta 1944

Asia: Hajatietoja sodasta.

| | | |
|-----------------------|--------|--------|
| OLKOASIAINMINISTERIÖ | | |
| No 3 / 240 Sal. 19 44 | | |
| 12/2-44 | No - | Lihl - |
| KYLLÄ | OSASTO | ASIA |
| 5 | 040 | |

Unkarin takäläisen sotilasasiamiehen kertoman mukaan on Saksa koonnut erittäin suuria reservijoukkoja, joita se ei vielä ole lähettänyt rintamille, vaan joita se säästää ensi kevään ja kesän ratkaisevia taisteluja varten. Yksityiseltä taholta olen kuullut Puolasta saapuneiden matkustajaväestön tietäneen kertoa, että Saksalla on siellä koolla erittäin vahvoja vielä käyttämättömiä sotavoimia.

Unkarin takäläiseltä sotilasasiamieheltä kuulin joku aika sitten, että saksalaisilla oli kekeiluasteella uusi pommityyppi, joka räjähdysvoimaltaan ja tuhoamissäteeltään on entisiä tyyppejä monta kertaa vahvempi. Eräs Bulgarian lähetystön jäsen kertoi kuulleensa saksalaisten uudesta pommityypistä, että se kulkee rakettivoimalla. Keksintöä varataan hänen kuulemansa mukaan käytettäväksi invasioonin tapahtuessa.



E. Sohlberg.

JAKELUOHJE:

ei tiedoituksiin.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 5.

V. a. asioin hoitaja Pohlberg.

15/2-44.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

4 240 Sal : 44

KIRJELMÄ n:o 69/27

Bratislava SSA 15 P:nÄ helmi KUUTA 19 44

| | | |
|---------|-------|-------|
| 22/2-44 | 100 - | 100 - |
| 5. | 840. | |

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 5.

Bratislavan-lähetystö ohjeisena kunnioittaen
Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
tinsa n:o 5, jonka aiheena on: "Hajatietoja sodasta
ja mielialoista".

V.a. asiainhoitaja:

E. Sohlberg
E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

4 240 Salainen.

RAPORTTI n:o 5

22/2 -44

Bratislava ssa 15 p:nä helmi kuuta 1944

OSASTO

5. 840.

Asia: Hajatietoja sodasta ja
mielialoista.

Olen aikaisemmin tiedoittanut, että slovakialainen Venäjällä ennen toiminut divisioona oli siirretty Italian itärensikon pohjoiseen osaan. Kuulin 12/2 puolustusministeriltä, että se aivan viime päivinä on siirretty sieltä länsi-Italiaan, liittoutuneiden mihinnsuveluetta ympäröivälle rintamalle.

Liittoutuneiden mihinnsuveluetta kuulin 12/2 erältä saksalaiselta kenraalilta, että se saattoi tapahtua aluksi jotakuinkin vastustuksetta, koska Italian länsi- yhta vähan kuin itärensikkokaan ei ole linnoitettu. Kun alkuaan, Italian siirryttyä vihollisleiriin, oli suunniteltu Po-linjaa puolustuslinjaksi, oli varustamis- ja linnoitustyöt keskitetty etupäässä Italian Rivieralle.

Eräs Saksan lähetystön jäsen, joka itse on kotoisin Virosta, mainitsi 12/2, että saksalaiset varmasti tulevat puolustamaan Baltian maita ja että Viron väestö, joka on kokenut Neuvostoliiton miehityksen, suhtautuu kauttaaltaan positiivisesti ja valmistautuu ottamaan vapaaehtoisesti osaa alueensa puolustukseen. (Tässä yhteydessä mainittakoon erään lähetystössä äskettäin käyneen virolaisen kertoneen venäläisten miehityksen aikana toimitetusta kansanäänestyksestä, että kaikkien oli pakko osallistua siihen ja äänestää liittymisen puolesta

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Neuvostoliittoon, koska niitä, jotka eivät vapaaehtoisesti tulleet vaalipaikalle, haettiin kodeistaan venäläisten viedessä samalla ajankohdalla ihmisiä kaduilta ja asunnoista suoraan rautatievaunuihin itäänpäin kuljetettaviksi.)

Takäläiseltä unkarilaiselta taholta, jolla yleensä suhtaudutaan saksalaisiin ei tosin negatiivisesti mutta kuitenkin jonkun verran kriittisesti, olen äskettäin kuullut, että partisaaniliikkeen jatkuessa vielä Kroatiassa, joskaan ei niin vahvana kuin aikaisemmin, sensijaan varsinaisessa Serbiassa nykyään on sängen rauhallista. Tämä johtuu siitä, että četnikkien päällikkö Mihailovitch, joka ei halua yhteistoimintaa Titon kommunististen partisaanien kanssa, ellei virallisesti niin kuitenkin tosiasiallisesti on yhteistoiminnassa kenraali Neditch'in kanssa.

Täällä puhuttiin vielä vuoden vaihteen aikana jonkun verran n.k. "Karpaattilinjasta", jonka piti ulottua Karpaattien eteläosasta itäänpäin Tonavan suuhun ja Cernautin seuduilta pohjoiseen Itämerelle, kenenkään tietämättä lähemmin mille kadalle. Kun senjälkeen on osoittautunut, että saksalaiset hyvin sitkeästi puolustavat asemiaan kautta koko rintaman siitäkin huolimatta, että useat heidän tukikohtansa täten kuukausikaupalla pysyvät uhanalaisina sivustahyökkäyksille ja saarroslikkeille, kuuluu täällä aivan viime aikoina vähemmän puhuttavan "Karpaattilinjasta". Myöskin katsotaan, että Neuvostoliiton syväälle Puolan alueeseen työntämällä, hyökkäyskiiloilla ei ole toistaiseksi liian suurta merkitystä, koska ne ovat etupäässä panssarivoimien suorittamia ilman riittävä jalkaväen tukea.

Yleensä on mieliala takäläisissä niin hyvin unkarilaisissa kuin saksalaisissa piireissä huomattavasti rauhallisempi sodan tulokseen nähden kuin Stalingradin menetyksen jälkeen. Saksen suurisuuntainen perääntyminen idässä on takäläisen käsityksen mukaan Italian romahdoksen johdosta jatkunut

pitemmälle kuin mitä jo aikaisemmin oli suunniteltu, mutta tiedetään sen toiselta puolen tapahtuneen hyvässä järjestyksessä ja ilman huomattavaa saksalaista mieshukkaa, joten Saksen sen kautta katsotaan konsolidoineen voimansa.

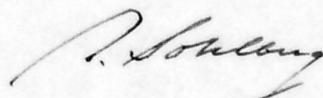
Tätä mieltä oli myöskin ulkoasiainministeriön poliittisen osaston päällikkö, jonka tänään tapasin. Erittäin sitkeä oli hänen mukaansa saksalainen puolustus itärintaman eteläosalla, koska Saksalle oli tärkeätä pysyttää tämä rintamanosa mahdollisimman kaukana sekä Krimille jääneiden joukkojen vuoksi että suojelemaan Romanian öljylähteitä. Hänen tietojensa mukaan vallitsee Saksassakin tätä nykyä verrattain optimistinen mieliala riippuen ei vähimmin siitä, että Saksassa nykyään kaikkialla näkyy hyvin runsaasti sotaväkeä. Slovakian armeijalla on nykyään puute raskaista taisteluvälineistä. Epäilemättä tulisi Slovakia siitä huolimatta osallistumaan entistä enemmän taisteluun mikäli rintama lähenisi maan rajoja.

Suomessa Sveitsin ja Ruotsin radion mukaan paraillaan tapahtuvasta erillisrauhan mahdollisuuksia koskevasta pohtimisesta täällä ei ole toistaiseksi esiintynyt lehti uutisia paitsi tänä aamuna uutinen Saksan viranomaisten pidättyväisestä suhtautumisesta asiasta levitettyihin huhuihin.

Ulkoministeriön poliittisen osaston päällikön ottaessa tänään puheeksi edellämainitut huhut vastasin, ettei minulla toistaiseksi ollut asiasta mitään virallisia tietoja. Puhuteltavani huomautti tässä yhteydessä, ettei ainakaan Tšekkoslovakialla aikanaan, yhtävähän kuin muilla valtioilla sen jälkeenkään ollut mitään hyötyä länsivaltojen tuesta, joka osaksi oli sopimuksellakin edeltäpäin taattu, vaan käytännön sitä vastoin osoittaneen, ettei hyvästä tahdostakaan ole mitään hyötyä kun takaaja on kaukana. Huomautin tähän ettei tietääkseni nyt ollut kysymys mistään takuusta Suomelle.

Neuvostoliiton valtiosäännön muutosta kommentoidaan täkäläisissä lehdissä arvostelevasti. Esim.

Hlinka-puolueen, lehti "Gardista" leimaa sen moskovalaiseksi keinoksi, jonka tarkoituksena on pienten kansojen harhaanjohtaminen. Slovakiassa ei olla valmiita Lontoon-siirtolaisten tapaan järjestämään tälle maalle "asema liitossa siihen ystävällisesti suhtautuvien neuvostotasavaltain kanssa." Pitkän taistelun jälkeen ovat slovakialaiset saavuttaneet enemmän kuin autonomian, minkä vuoksi, kuten lehti lopuksi toteaa, olisi järjetöntä luopua nykyisen aseman tarjoamista mahdollisuuksista ja sen sijaan vapaaehtoisesti ottaa niskoilleen orjuus.



E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C40

ASIA: _____

Pratšlavassa olevan lähetystön rap. n:o 6.

V.a. Asiamiehittäjä Solberg.

4/3 1944.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 90/36 *

Bratislava SSA 7 P:ÄÄ maalisk. KUUTA 1944

5/240a D. 19 44
13/3-48 No Liitt.
ASIA COACTE ASIA
5 C40

VIITTAUS: N

P:ÄÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 6

Bratislavan-lähetystö oheisena kunnioittaen
Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
tinsa n:o 6, jonka aiheena on: "Mielialoja tilan-
teen johdosta".

V.a. asiainhoitaja:

E. Shlberg
E. Shlberg.

Bratislava

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 6

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Bratislava ssa 4 p:nä maalisk. kuuta 1944

57240 lae D. 1944

Asia: Mielialoja tilanteen
ohjosta.

13/3-44
Liitt.
ASIA
5 C40

Slovakian lehdet ovat omistaneet verrattain vähän tilaa Suomen rauhanprobleemalle, etupäässä selostaen sitä Berliinistä saamiensa tietojen mukaan, mikä on luonnollista tässä maassa, jossa lehdistön on seurattava hallitusvallan antamia ohjeita. Yksityisten, niin hyvin slovakialaisten ja unkarilaisten kuin saksalaistenkin taholta on alle kirjoittanut voinut huomata varsin suurta ymmärtämystä Suomea kohtaan siellä nyt pohdittavien ratkaisujen edessä, joskin täsmällisten ja virallisten tietojen puuttuessa olen välttänyt itse ottamasta rauhankysymystä puheeksi.

Saksen tšekäläisen lähetystön neuvos otti 2/3 pitämässään kutsuissa tämän kysymyksen puheeksi kahdenkesken kanssani ja näytti toiselta puolelta ymmärtävän Suomen aseman vaikeutuneen itärintaman yleisen taaksesiirtymisen takia mutta korosti toiselta puolen turvallisen rauhan mahdollonpuutta Neuvostoliiton kautta.

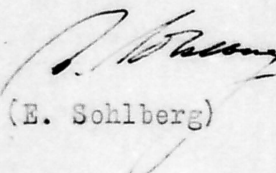
Samassa tilaisuudessa jouduin keskusteluun Romanian kotimaastaan vasta palanneen sotilasasiemiehen kanssa. Kysymykseeni, miten siellä suhtauduttiin venäläisten suuroffensiiviin aiheuttamaan tilanteeseen, sanoi hän, että mieliala Romaniassa nyt oli samalla kertaa rauhallisempi ja päättäväisempi kuin viime syksynä, jolloin se, ennen tietojen leviämistä liittoutuneiden konferensseillaan

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriöille.
Ei ulkomaanedustuksen tiedotuksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedotuksiin.

omaksumasta kannasta oli ollut jännittynyt ja epävarma. Armeija oli jälleen järjestetty ja varustettu. Krimille jääneiden kahdeksan divisioonan lisäksi oli Venäjällä neljä romanialaista divisioonaa. Mustanmeren rannikolla ja vielä kolme muuta rintaman takana. Kotimaassa reorganisoitu armeija on valmiina maata puolustamaan.


(E. Sohlberg)

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 7.

V. a. asiainhoitaja Pohlberg.

15/3-44.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 100/37

Bratislava SSA 15 P:nä maalisk. KUUTA 19 44

VIITTAUS: N

P:nä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D.U.M. / 19

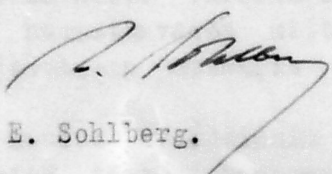
6 240 Sal 44
20/3-44 No -
5 Cyo

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 7.

Bratislavan-lähetystö ohesienä kunnioittaen
Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
tinsa n:o 7, jonka aiheena on: "Hajatietoja".

V.a. asiamhoitaja:



E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. SALAKASAINN Salainen.

RAPORTTI n:o 7

Bratislava ssa 15 p:nä maalisk. kuuta 1944. 6 240 Sal 44
20/3-44

Asia: Hajattietoja.

En C40

Bratislavan evakuointi. Viranomaiset ovat t.k. alkupäivinä julkaisseet kuulutuksen, jossa kehoitetaan naisia, lapsia ja yli 65 vuoden ikäisiä vanhuksia siirtymään Bratislavasta maalle. Toistaiseksi on evakuointi vapaaehtoista. Helpotuksia myönnetään mutta niukasti vapaan rautatiematken ja rehdittoman rautatiekuljetuksen muodossa 2 tonnille kalustoa perhettä kohti. Lisäksi maksetaan evakuoineille varattomille alhainen päiväraha. Kuuleman mukaan on lehoitusta jossain määrin noudatettu. Varsinaista muuttoa on vaikeata järjestää huomattavassa mittakaavassa koska huonekalujen kuljetukseen asemalle on vaikeata saada ajoneuvoja.

Yksityisten taholta kuuluu evakuoinnin aiheena lausuttavan otaksuna, että tänne, rintaman siirtymässä länteen päin, sijoitetaan saksalaisia esikuntia. Näille otaksunille en ole saanut vahvistusta, mutta olen kuullut eräiden lähetystöjenkin taholta puhuttavan tällaisesta suunnitelmasta jo aikaisemmin, eivätkä ne tunnu itsestään epätodennäköisiltä.

Slovakian itsenäisyyspäivää vietettiin eilen, 14/3, tavallisin juhlamenoin. Tasavallan presidentin vastaanotossa korostivat diplomaattikunnan vanhin, Saksan lähettiläs, ja presidentti puolin ja toisin etupäässä Slovakian kaikilla valtiollisen ja yhteiskunnallisen elämän aloille saavuttama edistystä,

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja liikeläht. ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedotuksell.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedotuksell.

jolla Slovakia on osoittanut ansaitsevansa paikkansa itsenäisten kansakuntien piirissä.

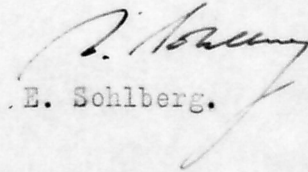
Sotavalmius. Eräissä äskettäin pitämässään puheessa on presidentti korostanut Slovakian velvollisuutta asettua taisteluun bolshevismia vastaan, ja itsenäisyyspäivänä on hän armeijan ylipäällikkönä julkaisut. päiväkäskyn, jossa hän painostaa, että slovakialaisten, ollakseen samanvertaisia muitten kansojen kanssa myös on otettava täytettäväkseen velvollisuuksia, jopa ottamalla osaa sotaan Euroopan kulttuuria uhkaavaa, yhteistä vihollista vastaan. Tässä päiväkäskyssään hän asettuu vastustamaan vihollistahon esittämiä liiallisia väitteitä vihollisen puolelle siirtyneiden slovakialaisten sotilaiden lukumäärästä, esiintuoden, että tuskin 500 kadonneen sotamiehen suhteen ei ole voitu näyttää toteen vangiksi antautumisen aiheutuneen sotatoimien kehityksestä ilman asianomaisten joukkojen omaa syytä.

Yllämainitussa vastaanotossa kuulin puolustusministeriltä, että Karpaatteja jo valmistavasti varustetaan puolustusta varten. Kysymykseeni, eikö Slovakia nyt itärintaman lähestyessä aikonut kutsua aseisiin enempää kuin nyt sisäänkutsuttua neljää vuosiluokkaa (21-24 vuoden ikäiset), ministeri vastasi välttelevästi. Itsenäisyyspäivänä järjestetty, noin puoli tuntia kestävä sotajoukkojen ohimarssitilaisuus ei tehnyt syvempää vaikutusta, koska joukot, noin 200 miestä käsittävää yksikköä lukuunottamatta, eivät olleet varustettuja kivaäreillä, vaan saivat marssia lapio olalla. Joku määrä pienehköjä tankkeja kuitenkin esiintyi, osaksi saksalaista, osaksi tšekkoslovakialaista mallia. On vaikea välttää sitä vaikutelmaa, että tämän kansan osa taistelussa on oleva verrattain vähäinen. Useista merkeistä päätäten saksalaiset eivät osoita suurta luottamusta tšekäläisten sotavoimien taistelutahtoon. Slovakialaisten taholta viitataan siihen, ettei heillä ole riittävästi raskasta aseistusta.

Italian fascistihallituksen edustajaksi on jo joku aika sitten nimitetty tänne Italian entinen pääkon-

konsuli Budapestissa, C e n s i vakinaisen asiainhoitajan ominaisuudessa. Hän on vasta äskettäin astunut virantoimitukseen, kun hänen akkreditiivikirjansa saapuminen on viivästynyt.

Italian entinen tšekäläinen lähettiläs ja lähetystön muu henkilökunta perhäneen ja palvelijoi-
neen, kaikkiaan 18 henkeä, on tavallaan internoitu Pistryaniin. Tämä aiheutuu, mikäli olen ulkoministeriön taholta kuullut, siitä ettei Saksa myönnä heille matkalupaa läpikulkua varten Sveitsiin, johon ilmoittivat haluavansa. Internointi on lievää huomioonottaen, että he saavat asua ensiluokan hotellissa ja liikkua vapaasti kaupungilla ja sen lähiympäristössä sekä eri luvalla terveys- tai muista erityistä käydä Bratislavassakin.


E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 40.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 8.

V.a. asioinhoitaja Pohlberg.

21/3-44.

Bratislava SSA ÖLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 105/39

Bratislavassa 21 P:nÄ maal is KUUTA 19 44

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

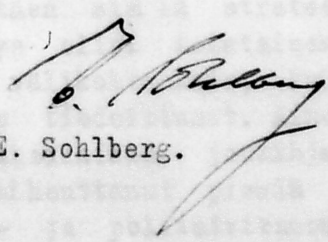
ULKOASIAINMINISTERIÖ
8 / 241 Sal 44
30/3/44 No -
5 C 40.

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 8.

Bratislavan-lähetystö oheisena kunnioittaen
Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
tinsa n:o 8, jonka aiheena on: "Unkari n miehitys".

V.a. asiainhoitaja:


E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 8

Bratislava ssa 21 p:nämaalis kuuta 19 44

Asia: Unkarin miehitys. I.

8 241 Sal 44
30/3-44 No - LIL -
5 C 39

Viime viikon loppupäivinä lähetystö sai yksityisiä tietoja siitä, että eteläpuolella Tonavaa Engeraun ja Wienin välille oli keskitetty suuria saksalaisia sotajoukkoja ja että näillä olisi määräys piakkoin marssia Unkariin. Oli vaikeata saada vahvistusta tietoihin keskityksen päämäärästä. Muutamat, kuten esim. Romanin sotilasasiamies, arvelivat, että nämä sotajoukot koottiin vain kuljettamista varten itärintamalle.

Sittenkin allekirjoittanut kuuli Kroatian täkäläiseltä lähettiläältä, kuten muiltakin tahoilta, että saksalaiset sotajoukot sunnuntaiaamuna olivat marssineet Unkariin, miehittäen sillä strategisesti tärkeitä kohtia. Miehitys olisi toistaiseksi tapahtunut ilman suurempia välikohtauksia, kuten lähetystö tänään on sähköitse tiedoittanut. Ainoastaan muutamissa paikoissa oli saksalaisten joukkojen yllätyksellinen ilmestyminen aiheuttanut pieniä välikohtauksia. Etenkin siviili- ja poliisiviranomaiset olivat muutamissa paikoissa osoittaneet vastahakoisuutta.

Kaschau'ssa oli väestö, jonka enemmistö siellä on slovakialaista, käyttänyt tilaisuutta mielenosoitukseen Unkaria ja unkarilaista järjestysvaltaa vastaan.

Kysymykseeni, eikö tämä Saksan toimenpide voisi tuottaa sille itselleen melkoista haittaa he-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkossainministeriön tiedoituksiin.

rättäen pahaa verta unkarilaisissa, lamauttaen näiden osanottoa taisteluun itää vastaan ja ennenkaikkea sitoen paljon saksalaista sotaväkeä miehitysjoukkoina, vastasi lähettiläs, että Saksa varmaankin on tarkoin harkinnut varjopuolia ja etuja. Hänenkin mukaansa olivat Unkarin ylimystö ja nykyiset hallituspiirit suureksi osaksi anglofiileja. Pääministeri Kallay itse oli kaksinaamainen ja erittäin epäluotettava. Siitä saakka kuin Saksan vastoinkäymiset idässä alkoivat, oli Unkari, liittosopimuksestaan huolimatta, kaikin tavoin osoittanut vastahakoisuutta Saksan toivomuksia kohtaan sekä sensijaan eläillään ja lehdistössään osoittanut huomaavaisuutta ja ymmärtämystä angloamerikkalaisille, asettuen täten kahdelle tuolille ja toivon saavuttavansa viimein nitujen osion.

Kertojani mukaan olivat Unkarin aikoinaan itärintamalle lähettämät joukot kaikin puolin pettäneet niihin asetetut toiveet, jopa vielä suuremmissa määrin kuin siellä olleet italialaiset. Ne oli myös kauttaaltaan kokoonpantu Unkarin kansallisista vähemmistöaineuksista, käsittäen etupaässä Unkarin slovakkeja, serbeja, sloveeneja ja romanialaisia, joilla ei ollut mitään harrastusta sotaan eikä yhteisen asian puolustamiseen.

Esimerkkinä niistä vaikeuksista, joita Unkarin hallitus tuon tuostakin katsoi voivansa tehdä Saksalle, mainitsi lähettiläs, että kun viime joulukuussa Saksa oli tahtonut käyttää Unkarin rautatietä erään joukko-osaston kuljetukseen sen puolella rajaa, koska Kroatian puoleinen rataosa oli partisaanien hallussa, oli Unkarin hallitus kieltäytynyt suostumasta tähän.

Sen jälkeen kun venäläiset askettain ovat päässet katkaisemaan Lembergin - Odessan rautatien ja lähenevät Karpaatteja, on huoltoyhteyksien järjestäminen itärintaman eteläosalle Unkarin kautta käynyt Saksalle ehdottoman välttämättömäksi. Badoglio-hallituksen petoksen jälkeen Saksa ei ole katsonut voivansa jättää itärintamansa huoltoyhteyksiä riippu-

vaisiksi liittolaisesta, joka monessa suhteessa on osoittautunut vähemmän luotettavaksi, vaan on katsonut olevansa pakoitettu itse turvamaan asemansa Unkarissa.

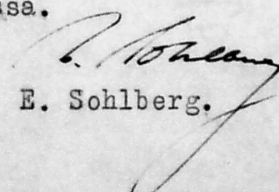
Unkarin varsinaisen kansanennemmistö sekä maaseudulla että kaupungissa on kertojani mukaan selvillä bolshevismin vaamasta ja ovat hänen käsityksensä mukaan laajat piirit Unkarissa pikemmin rauhottuneita siitä, että saksalaiset nyt ovat maassa. Hänen mukaansa on nykyisen hallituksen sijalle odotettavissa uuden, selväpiirteisesti saksalaisorientoidun hallituksen muodostaminen, luultavasti Imredyn johtamana. Myöskin armeijan johtoon toimeenpantaneen muutoksia. Lähettilään käsityksen mukaan on miehitys vaikuttava Balkanin muihin maihin Saksan voiman osoituksena ja sen prestigeä lisäävänä.

Slovakian ulkoministeriön taholta olen saanut suurin piirtein yhtäläisiä tietoja Unkarin tapahtumista kuin ylläesitetyt.

Tšekäläiseltä yksityiseltä unkarilaiselta taholta olen kuullut, että miehitys on tapahtunut ilman hankauksia. Pienempiä välikohtauksia lukuunottamatta ovat rauhalliset oloet säilyneet.

Tämän raportin ollessa lähtövalmiina, olen tavannut Unkarin tšekäläisen lähettilään, joka luonnollisista syistä oli pidättyväinen lausunnoissaan. Hänen mukaansa uutta hallitusta ei vielä kukaan ole saatu kokoon, entisen hallituksen heti miehityksen jälkeen erottua. Myöskin lähettiläällä ei ole ollut mahdollisuutta saada Unkarista mitään virallisia tietoja tapahtumista.

Palaan asiaan ensi postissa.


E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan tahetytön raportti: n:o 9.

V. a. asiainhoitaja Pohlberg.

22/3-44.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ

ULKOASIAINMINISTERIÖ

KIRJELMÄ n:o 108/40

9 / 241 Sal. 10 44

Bratislava SSA 22 P:nÄ maalis. KUUTA 19 44

30/3-44 No - Liit-

VIITTAUS:

RYHMÄ

OSASTO

ASIA

P:nÄ

KUUTA 19

P:TTY

n:o

5

C40

VIITTAUS:

D. U. M.

19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 9.

Bratislavan-lähetystö oheisena kunnioittaen
Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
tinsa n:o 9, jonka aiheena on: "Unkarin miehitys II!"

V.a. asioinnoittaja:

E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ **ULKOASIAINMINISTERIÖ** Salainen.

RAPORTTI n:o 9

Bratislava:ssa 22 p:nä maalisk. kuuta 1944

| | | |
|----------------------|--------|---------|
| No 9 / 241 Sal. 1944 | | |
| 30/3-44 | No - | Litt. - |
| KYHMÄ | OSASTO | ASIA |
| 5 | Co40 | |

Asia: Unkarin miehitys II.

Kuten tämän lähetystön raportissa n:o 8 mainittiin, tapasin Unkarin lähettilään juuri ennenkuin raportin piti lähteä, minkä vuoksi jatkan tähän selostusta siitä, mitä hän tässä tilaisuudessa lausui.

Lähettilään saamien tietojen mukaan, joita hän sanoi epävirallisiksi, oli Saksa vaatinut Unkarilta:

- 1) Täydellistä mobilisaatiota,
- 2) Kaikki lentokentät saksalaisiin käsiin,
- 3) Koko rautatieverkoston saksalaisten viranomaisten valvontaan, ja
- 4) Juutalaislainsäädännön efektiivistä täytäntöönpanoa.

Mitä ensimmäiseen kohtaan tuli, lausui lähettiläs, että Unkarissa jo oli mobilisoituna 300.000 miestä. Toista ja kolmatta kohtaa katsottiin mahdolltomiksi hyväksyä, koska niihin suostuminen saisi seuraukseksi Unkarin alueen joutumisen angloamerikkalaisten ilmahyökkäysten kohteeksi. Mitä neljänteen kohtaan tuli, huomautti lähettiläs, että Unkarissa löytyy yli miljoonan juutalaista, ja ettei Unkari mitenkään voi niiden suhteen menettää "slovakialaiseen tapaan lähettämällä ne epämääräisellä osotteella itäänpäin".

Lähettiläs sanoi myöskin pitävänsä todennäköisenä, että Unkarin miehistä seuraisi samanlai-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalle:

- Tavallinen.
- Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
- Ei, ulkomaanedustuksen tiedotuksiin.
- Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedotuksiin.

nen menettely Romaniassa.

Lähettiläs kertoi muuten, että hän edellisellä päivänä, 21/3 vielä oli saanut kuriiripostia Budapestista Unkarin kuriirilla, jonka matka oli sujunut ilman välikohtauksia, ja että hän 22/3 oli ollut puhelinyhteydessä Budapestin ulkoministeriön kanssa, jolloin sieltä kuitenkin ei ollut saatavissa tietoja muista kuin juoksevista asioista, eikä mitään vastauksia kysymykseen poliittisesta tilanteesta Unkarissa. Lähettilään puoliso oli miehityksen jälkeisenä päivänä 20/3 matkustanut Budapestiin ilman mitään vaikeuksia.

Kysymykseeni, missä määrin miehitys saattoi vaikuttaa Unkarin osallistumiseen sotaan, lausui lähettiläs mielipiteenään, että unkarilaisia kyllä voidaan taivuttaa pitkällekin kauniilla sanoilla, mutta ei koskaan väkivallalla.

Edellä selostetuista lausunnoista mielestäni ei voi olla tekemättä eräitä johtopäätöksiä. Mikäli Unkari, jonka nykyinen asukasluku on 11 - 12 miljoonaa, ei ole tahtonut mobilisoida enempää kuin 300.000 miestä venäläisen armeijan lähetessä sen rajoja, antaa tämä seikka kyllä tukea saksalaisten ja muiden käsitykselle Unkarin riittämättömydestä puolustusvalmiudesta. Lentokenttien ja rautateiden luovuttamiskiellon perusteleminen sillä, että Unkari tahtoo välttyä ilmapommituksilta, tukee mielestäni myöskin useilta tahoilta esitettyjä tietoja Unkarin toiveista saada osakseen suojelemaan angloamerikkalaisten taholta.

Kävin 22/3 Slovakian sijaisulkoministerin puolella, joka kysymykseeni, mitenkä täällä arvostellaan Unkarin tapahtumia, lausui seuraavaa:

Saksa oli jo joku aika sitten sotaa koskevissa neuvotteluissa esittänyt Unkarin sotajohdolle vaatimuksen saada miehittää saksalaisilla voimilla ja varustaa Unkarin Karpaatit, siis Rutenian ja siihen liittyen Romanian rajalla olevat Siebenbürgenin Karpaatit, johon Unkarin hallitus ei ollut suostunut. Syynä näihin vaatimuksiin oli Saksan puuttuva luottamus unkarilaisten puolustusvalmiuteen

ja sotilaalliseen kuntoon itärintamalla saatujen kokemusten valossa, sekä senlisäksi se vaara, että Unkari ja Romania kaikesta idästäpäin uhkaavasta vaarasta huolimatta voivat törmätä yhteen.

Unkarin kieltäytymisen jälkeen oli Saksa siten jonkun aikaa pysytellyt hiljaisena, mutta valmistanut yllätystä, joka täydellisesti toimeenpantiin.

Miehityksen tapahduttua olivat Unkarin keskusviranomaiset Budapestissa heti antaneet ohjeet kaikille maaseudunkin viranomaisille olla vastustamatta saksalaisia joukkoja. Ensi alussa oli kuitenkin yhteenottoja tapahtunut, mutta aivan vähäisessä mitakaavassa, muistuttaen niitä, jotka tapahtuivat aikoinaan saksalaisten miehittäessä Tanskan.

Kysymykseeni, oliko kenties odotettavissa samanlaisia toimenpiteitä Romaniassa, vastasi ministeri, ettei tämä ollut lainkaan luultavaa, koska romanialaiset ovat kautta tämän sodan osoittaneet Saksalle täyttä sopimuksenmukaista lojaalisuutta siitä huolimatta, että romanialaiset luonteeltaan niin oleellisesti eroavat saksalaisista. Venäläiset ovat nyt Romanian (Bessarabian) itärajalla ja muodostavat Romanialle välittömämmän uhan kuin Unkarille, eikä puhuteltavani mukaan ole epäilystäkään, etteivät romanialaiset kaikin voimin puolustaisi aluettaan. (Olen Romanian tšekäläiseltä sotilasasiamieheltä kuullut, että kutsunta ulotetaan 16-vuotiaihinkin alustavaa koulutusta varten.)

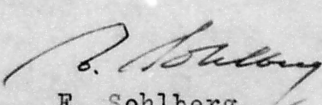
Unkarilaiset sensijaan ovat puhuteltavani mukaan katta tämän sodan osoittaneet suurta välintämättömyyttä sen suhteen. Kaikki, joilla on jotain omaisuutta, juutalaisia lukuunottamatta, kylläkin ovat bolshevismia vastustavalla kannalla, mutta johtavissa piireissä on Venäjältä uhkaavaa vaaraa viimeiseen saakka bagatellisoitu ja pidetty kaukaisena Unkarista. Seurapiireissä on avoimesti ja jopa muotiasiana esiinnytty anglofiileina. Näissä, kuten osaksi virallisissakin piireissä on turvauduttu siihen toiveajatteluun, että angloamerikkalaiset kyllä auttavat Unkaria ja ennättävät sinne

ennen bolshevikkeja, vaikka kaikki merkit selvään viittaavat siihen, ettei ensinmainitulta ole odotettavissa mitään apua Unkarille. Mitään yleistä mobilisatiota siellä ei vielääkään ole toimeenpantu. x)

Miehityksen jälkeen olivat saksalaiset pidätäneet eräitä vaikutusvaltaisia/parlamentaarikkoja, jotka ovat joko anglofiilejä tai legitimistejä. Näiden joukossa ovat kreivi Bethlen ja Baranyi. Sen lisäksi oli pidätetty eräitä juutalaisia, jotka ovat suurteollisuuden johtohenkilöitä. Ministeri ei tahtonut puolustaa juutalaisvainoa, mutta oli otettava huomioon juutalaisten johtava asema Unkarin talouselämässä ja heidän mahdollisuutensa sabotagien aikaansaamiseen.

Tavalliset kauppaneuvottelut ulkomaiden kanssa, kuten muutkin hallinnolliset asiat, käyvät Unkarissa tavallista kulkuaan. Ollessani sijaisulkoministerin virkahuoneessa, sai hän vastaanottaa Budapestin ulkoministeriöstä pitkähkön kaukopuhelun, joka hänen ilmoituksensa mukaan koski Unkarin ja Slovakian välisiä kaupallisia neuvotteluja. Edellisellä päivällä oli ulkoministeriö myöskin vastaanottanut kuriirin Budapestista. Tämä oli kertonut, että lähetystöjen toiminta Budapestissa jatkuu tavalliseen tapaan, mutta että siellä on osoittautunut tavallista vaikeammaksi saada tapahtumien kulusta tietoja.

Mainittakoon tässä yhteydessä, että Bratislavan-lähetystö säännöllisesti edelleen vastaanottaa Budapestista tilaamansa lehden ja että junat Budapestin ja Bratislavan välillä edelleen kulkevat normaalisesti.


E. Sohlberg.

x) Kysyin tässä yhteydessä, mitä yleisemmän mobilisoinnin suhteen mahdollisesti Slovakiaassa on suunniteltu, johon ministeri vastasi, että rintama vielä on huomattavasti kauempana Slovakian kuin Unkarin rajalta, mutta että enempien luokkien aseisiin kutsumista voi odottaa milloin tahansa, mikäli tilanne niin vaatisi. Alustavia varustelutöitä Slovakian Karpaateilla on jo jonkun aikaa ollut käynnissä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 10.

V. a. asiainhoitaja Gohlberg.

26/4-44.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 142/55

Bratislava SSA 26 P:nÄ huhti KUUTA 19 44

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

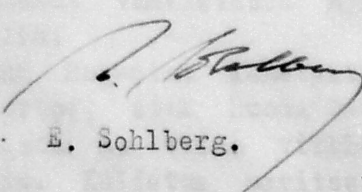
ASIA: Reportti n:o 10.

| | | |
|------------------------|--------|-------|
| ULKOASIAINMINISTERIÖ | | |
| No 11 / 241 Sal. O. 44 | | |
| 575-44 | No - | LIIH. |
| RYHMÄ | OSASTO | ASIA |
| 5 | 20 | |

Ulkoasiainministeriö LLE

Bratislavan-lähetystö ohjeisena kunnioittaen
Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
tinsa n:o 10, jonka aiheena on: "Krimille jääneet
joukot".

V.a. asiainhoitaja:


E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 10

Bratislava ssa 26 p:nä huhti kuuta 1944

ULKOASIAINMINISTERIÖ

11/241 SalD. 1944

| | | |
|--------|--------|----------|
| 5/5-44 | Nr - | Liiht. - |
| KYNNÄ | OSASTE | ASIA |
| 5 | C 40 | |

Asia: Krimille jääneet joukot.

Kuten aikaisemmin olen tiedoittanut, jäi Krimille viime syksynä, niemimaan jouduttua eristetyksi Saksan itärintaman pääosasta likimäärin 8 divisioonaa romanialaisia joukkoja. Mikäli yleensä tiedetään täällä, saksalaisten sinne jääneitten joukkojen lukumäärä on huomattavasti pienempi, joten edelliset muodostivat suuren enemmistön niemimaalle jääneistä joukoista.

Tähtäläisellä unkarilaisella taholla liikkeellä olevien tietojen mukaan olisi kuluva huhtikuun alkupuolella jo alettu huomattavissa määrin kuljettaa Krimille jääneitä joukkoja sieltä Romaniaan. Näihin tietoihin olen saanut vahvistusta myöskin saksalaiselta sotilastaholta.

Tapasin eilen erään Romanian lähetystön jäsenen, joka niinkään kertoi, että huomattavia osia Krimille jääneistä joukoista on viime viikkoina kuljetettu sieltä takaisin. Kuljetus meritse oli kuitenkin venäläisten lentopommitusten johdosta kohdannut hyvin suuria vaikeuksia, joten siitä oli pakko luopua, ja on kuljetus sen jälkeen etupäässä tapahtunut lentoteitse ja jatkuu edelleen.

Neuvostoliiton Mustameren sotatavoisto sen si jaan tähtäläisten tietojen mukaan ei ole viime aikoina ottanut huomattavaa osaa sotatoimiin, koska sen kunto on kärsinyt siitä, että telakat Seva-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalle:

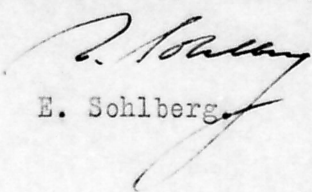
Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

stopolissa ovat, ja viime päiviin¹ saakka Nikola-
jevskissakin ovat olleet saksalaisten käsissä.


E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 11.

V. a. asiantuntija Pohlberg.

6/5-44.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

12 / 241 Sal 44

KIRJELMÄ n:o 160/62

Bratislava SSA 6 P:nÄ touko KUUTA 19 44

| | | |
|---------|-------|---------|
| 15/5-44 | N2 - | Liite - |
| | CONTE | ASIA |
| 5 | C40 | |

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY nro

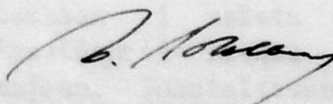
VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 11.

Bratislavan-lähetystö ohjeisena kunnioittaen Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raporttinsa n:o 11, jonka aiheena on: "Kysymys Slovakian sotapenoksen lisäämisestä."

V.a. asiantuntija :



E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 11

Bratislava ssa 6 p:nä touko kuuta 1944 12 241 Sal 44

Asia: Kysymys Slovakian sota-
panoksen lisäämisestä.

| | | |
|---------|------|--------|
| 15/5-44 | NE - | LITL - |
| 5 | COYO | |

Bratislavaan on näinä päivinä saapunut saksalainen sotilaskomissioni, erään kenraalin johtamana neuvottelemaan Slovakian hallituksen ja yleisesikunnan kanssa Slovakian sotaan osallistumisen tehostamisesta.

Kuulin tänään Unkarin tšekäläiseltä sotilas-asiamieheltä, että kysymys olisi mm. Slovakian sotavoimien lisäämisestä, johon slovakialaisten taholta taasen esitetään se vastaväite, että Slovakialta puuttuu varusteet, jopa univormutkin lisättyjä sotajoukkoja varten. Kysymys olisi tämän johdosta ollut siitäkin, että slovakialaisia otettaisiin Saksan armeijaan, johon kuitenkin ei uskota presidentti Tison suostuvan. Presidentti lienee parillaan matkalla Saksan päämajaan. Puhuteltavani käsityksen mukaan tultaneen slovakialaisia joukkoja etupäässä käyttämään työjoukkoina rintaman takana.

Kuten aikaisemmin olen tiedoittanut, on jonkun aikaa työskennelty Slovakian Karpaattien varustamiseksi mahdollisesti tarvittavana puolustuslinjana. Koska on ilmeistä, etteivät saksalaiset, mikäli vihollinen lähenisi, voi jättää tätä linjaa yksistään Slovakian vähälukuiselle ja huonosti varustetulle armeijalle puolustettavaksi, johon armeijaan saksalaisilla sen ohella ei ole hyvinkään suurta luottamusta, on ilmeisesti ajan kysymys, milloinka saksalaisia joukkoja sijoitetaan tähän maa-

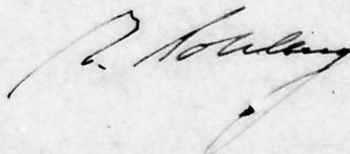
JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

Jakeluohjematleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

han. Tietenkin tämä voi lykkääntyä riippuen kehityksestä itärintamalla, jonka eteläosalla tilanne viime viikkoina näyttää jonkun verran stabilisoituneen. Bratislavassa on kuitenkin liikkeellä huhuja siitä, että saksalaisten sotavoimien maahantulo on odotettavissa lähinäpäivinä.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'A. H. ...', written in a cursive style.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 12.

Va. asiainhoitaja Pohlberg.

15/5-44.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 170/64

Bratislava SSA 15 P:nÄ touko KUUTA 19 44

VIITTAUS: N

..... P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

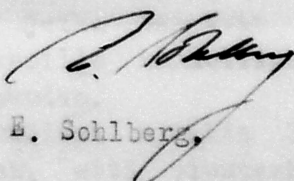
| | | |
|----------------------|-------|-------|
| ULKOASIAINMINISTERIÖ | | |
| No 14/241 Sal. 44 | | |
| 26/5-44 | No - | LML - |
| KYHMY | COVIF | ASIA |
| 5 | 640 | |

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 12.

Bratislavan-lähetystö ohaisena kunnioittaen
Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
tinsa n:o 12, jonka aiheena on: "Presidentti Tison
käynti Saksan päämajassa".

V.a. asiainhoitaja:


E. Schlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖLKOASIAINMIN Salainen.

RAPORTTI n:o 12

Bratislava ssa 15 p:nä touko kuuta 1944

No 14/241 Sal 44

Asia: Presidentti Tison käynti
Saksen Päämajassa.

| | | |
|------|-----|------|
| № | № | № |
| 5 | Cy6 | |
| SYMA | CC | ASIA |

Presidentti Tiso on nyttemmin palannut matkaltaan Saksen päämajaan, ja on eilispäivän lehdissä julaistu tavannukainen kommuniquea, jonka mukaan käynnillä oli se erikoisen sydämellinen luonne, joka vastaa molempien maiden välisiä ystävällisiä suhteita. Kommuniqueassa painostetaan niinkään jatkuvaan saksalais-slovakialaista yhteistyötä Euroopan taistelussa ja alleviivataan Saksen valtakunnankanslerin tässä yhteydessä esiintuomaa päättäväisyyttä jatkaa sotaa voittoisaan loppuun saakka niiden periaatteiden toteuttamiseksi, jotka takaavat suurille ja myöskin pienille kansoille kunnollisen ja turvallisen elämän mahdollisuuden.

Tässä mielessä kommentoivat myöskin Slovakian lehdet tapausta, alleviivaten, että pientenkin kansojen eduista pidetään huolta.

Käydessäni tänään ulkoasiainministeriön poliittisen osaston päällikön, ministeri Mračnan puheilla, otin puheeksi p.o. käynnin. Ministeri Mračna painotti, että käynnillä, johon oli ottanut osaa myöskin pääministeri Tuka ja puolustusministeri Čatloš sekä propagandapäällikkö Gašpar, oli rutiiniasian luonne, ja oli hänen mukaansa presidentti siltä palannut aivan erikoisen tyytyväisenä takaisin.

Kuten lähetystön edellisessä tiedoituksessa (6/5 1944 n:o 11) olen maininnut, oli tänne as-

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.
Tavallinen ja liikel ministerille.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

UB 3: A 4

kettäin tullut saksalainen erikoinen sotilaslähetyskunta neuvottelemaan Slovakian sotapanoksen lisäämisestä. Keskustelun kuluessa kävi ilmi, että nämät neuvottelijat olivat esittäneet slovakialaisten mielestä aivan liiallisia vaatimuksia. (Näistä vaatimuksista on ollut liikkeellä Bratislavassa mitä erilaisimpia huhuja.) Presidentin matkan tuloksena on ministeri Mračnan mukaan se, että liialliset vaatimukset on saatu torjuttua. Slovakia on, paitsi alkuaan sotapalvelukseen kutsuttua neljää ikäluokkaa, äskettäin kutsunut lisää kaksi ikäluokkaa. Nämät ikäluokat ovat pieniä senjohdosta, että suunnilleen puolet niistä ovat Saksassa töissä ja tämän vuoksi vapautettuina sotapalveluksesta. Myöskin ja ennen kaikkea varusteiden puute asettaa rajoja lisäjoukkojen aseisiin kutsumiselle ja lähettämislle varsinaiseen rintamapalvelukseen. Täten joutuu kertojani mukaan uusista miehistä vain jotakuinkin 4.000 miestä palvelukseen Slovakian itä- ja koillisrajoille ja muodostuu tämä heidän palveluksensaakin etupäässä etappi- ja työpalvelukseksi siinäkin tapauksessa, että Saksan itärintama siirtyy Slovakian rajalle.

Slovakian niinsanotusta "nopeasta divisionasta" joka menetti aseistuksensa ja varusteensa aikoinaan Kaukaasiassa, ja josta viime syksynä melkoinen osa, ministerin mukaan parisen tuhatta, oli joutunut saarroksiin ja sotavankuteen, työskentelee loppuosa nyt etappipalveluksessa Bessarabiassa, kun taas toinen etappijoukkona itärintaman takaisella alueella palvellet divisiona nyt on työjoukkona Italiasa.

Slovakian sotapanoksen lisäykseksi tulee puhuteltavani mukaan lähinnä nyt kysymykseen Saksan passiivisen clearingsaldon korottaminen, josta parillaan Wienissä neuvotellaan, noin 4 miljardilla Slov. kruunulla.

Koska motorisoitu eli n.s. "nopea divisiona" (ministeri Mračnan mukaan) lienee alkuaan käsittänyt vain noin 7.000 miestä, josta parisen tuhatta

joutui sotavankeuteen, ja toisesta Venäjällä etap-
pipalveluksessa olleesta ja nyt Italiassa työjoukko-
na palvelevasta divisionasta tietämäni mukaan ain-
kin osa on vapautettu sotapalveluksesta, ja kun
uusista joukoista aiotaan sijoittaa rintaman lähei-
syyteen vain noin 4.000 miestä, voidaan Slovakian
osa rintaman läheisyyteen työpalvelukseen sijoite-
tuista joukoista arvioida noin 12 - 15.000 miehek-
si. Tämä nähtävästi myöskin vastaa tšekäläisen hal-
lituksen käsitystä osanotosta sodankäyntiin, jota
Slovakialta voidaan kohtuudella vaatia.

x

x

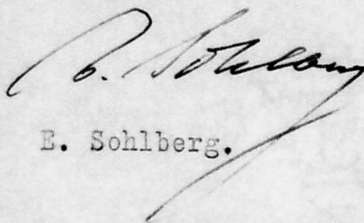
x

Arvostelukykyisissä tšekäläisissä unkarilaisissa
piireissä katsotaan, että Saksa hemmoittelee tätä
valtiota kaikin tavoin esimerkkinä siitä, miten hy-
vin Saksa kohtelee sen johto on alistunutta pientä
kansaa. Slovakialainen kansanennemmistö ei kuitenkaan
lainkaan ole siitä kiitollinen, vaan katselee Sak-
saa karsain silmin laskien sen syyksi verojen ko-
rotuksen (huomioonottamatta palkka- ja hintatason
vastaavaa korotusta) sekä tavaraniukkuuden, tietämät-
tä mitään moninkerroin suuremmasta tavarain puutteesta,
joka vallitsee miltei kaikissa muissa Euroo-
pan maissa.

Mitään järjestynyttä oppositiota Saksaa tai
nykyistä hallitusta vastaan ei esiinny, mutta olisi
enemmistö, kuten allekirjoittanut eri tahoilta on
kuullut lausuttavan, valmis passiivisesti mukautu-
maan yhtähyvin tshekkiläiseen kuin bolshevistiseen
johtoon mikäli Saksa menettäisi sodan. Kuten alle-
kirjoittanut ennenkin on tiedoittanut, on pansla-
vistinen ajatussuunta verrattain levinnyt kansan
keskuudessa jo Tshekkoslovakian tasavallan viimeisil-
tä vuosilta, jolloin maaperää muokattiin tälle
suunnalle. Neuvostoliiton oloja ei lainkaan tunne-
ta, ja uskotaan lehtiselostuksia niiden kurjuudes-
ta yksinomaan saksalaisten propagandaksi. viimeisten/
Hlinka-kaartin aktiivisuudessa on Saksan/vas-
toinkäymisten aikana ollut selvää laimentumista huo-

mattavissa.

Huhuja on liikkeellä sabotage-teeista ja ansioiden keräämisestä regime'in muutoksen varalta. Mitään laajuutta tällainen toiminta kuitenkin ei ole saavuttanut, ja on allekirjoittanut puolestaan kuullut vain yhdestä tapauksesta, jossa erään tehtaan tuho voidaan todennäköisesti katsoa aiheutuneen sabotagesta.



E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 13.

V. a. asiamies Pohlberg.

20/6-44.

Bratislava

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ:

KIRJELMÄ nro 203/77

Bratislava SSA 23 P.NÄ kesä KUUTA 1944

VIITTAUS: _____ N

P.NÄ _____ KUUTA 19 _____ P.TTY _____ nro _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

| | | |
|----------------------|-------|------|
| ULKOASIAINMINISTERIÖ | | |
| No 16 / 242 Sal 44 | | |
| 30/6-44 | No - | Li - |
| RYHMÄ | CS:78 | AS: |
| 5 | C40 | |

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 13.

Bratislavan-lähetystö oheisena kunnioittaen
 Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
 tinsa n:o 13, jonka aiheena on: "Bratislavan ensim-
 mänen ilmapommitus".

V.a. asioinnoittaja:

E. Sohlberg
E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ, Salainen.

RAPORTTI n:o 13

Bratislava ssa 20 p:nä kesä kuuta 1944 16 / 242 Sal 44

Asia: Bratislavan ensimmäinen
ilmapommitus.

| | | |
|---------|------|--------|
| 30/6-44 | No - | Linn - |
| 5 | C40 | |

Kuten lähetystö on sähkössä lyhyesti tiedoittanut, tuhoutui Bratislavan ensimmäisessä, 16/6 aamulla noin 1 1/2 tuntia kestäneessä pommituksessa kokonaan Apollon suuri öljyrefinaderia, sekä siihen liittyvä Winterhafen, vapaasatama-alue kaikkine öljyvarastoineen. Puolen kilometriä sieltä sisäkaupungille päin sijaitseva Tonavan silta sen sijaan jäi vaurioitta, antaen aihetta uusiin pommitusretkiin. Apollon ja sillan läheisyyteen putosi muutamia pommeja, mm. Slovakian ulkoministeriön kaupallisen ja passiosaston, kansallismuseon y.m. sisältävään taloon, jonka ullakkokerros paloi. Mainitut ulkoministeriön osastot ovat nyt muuttaneet ulkoministeriön uuteen rakennukseen.

Presidentin linnan ympäristöön on myös pudotettu pommeja, joista yksi osui linnan pihan pääporttiin, muiden tuhotessa kymmenkunta taloa lähiympäristössä. Surmansa ovat virallisten tietojen mukaan saaneet 132 henkeä, enimmät Apollon tehdasalueella, vaikeästi haavoittuneita on kolmatta sataa. Hälytys tuli, vaikka viholliskoneita edellisellä päivänä oli käynyt kaupungin yllä orientoitumismatkalla, niin myöhään, että ensimmäiset pommit putosivat Apolloon, josta heti paksu savupilvi nousi, alkuhälytyksen vielä kuullessa. Kaupungin yllä näkyi yhtäaika kaksi ryhmää pommituskoneita, noin 30 konetta kummassakin, ja vain pari kolme puolusta-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

jien hävittäjäkonetta, jotka tietenkään eivät voineet mitään toimittaa niin huomattavaa ylivoimaa vastaan. Talousministeriössä kuulin, että Apollon alueelle oli pudotettu järjestelmällinen "pommimatto" käsittäen ainakin 500 räjähdys- ja palopommia. Sähkö- ja kaasujohdot joutuivat, edelliset muutamiksi tunneiksi, jälkimmäiset vielä tähänkin mennessä epäkuntoon.


Pommittajat olivat amerikkalaisia ja osaksi kanadalaisia. Ilmatorjuntatykistön onnistui ampua alas yhden, jonka miehistö oli kanadalaisia. Lentäjät olivat lähteneet Etelä-Italiasta.

Sijaisulkoministeriltä olen kuullut, että pommituksella, paitsi öljyrefinaderian tuhoa, oli katsottava olleen poliittinenkin tarkoitus. Ulkoministeriön poliittisen osaston päällikkö on allekirjoittaneelle maininnut, että Lisboan kautta saatujen tietojen mukaan pommitusta oli vaatinut Tshekkoslovakian Lontoossa oleva pakolaishallitus, joka on harmistunut siitä, että Slovakiassa, kaikesta sen kiihoituksesta huolimatta, täydellinen rauhallisuus on väestössä säilynyt ja maa säästynyt sabotaageista ja partisaanitoiminnasta.

Pommituspäivän iltapäivänä ja lähinnä seuraavina päivinäkin on Bratislavan rautatieasema ollut tungokseen täynnä ihmisiä, jotka pyrkivät maaseudulle. Pommituksen jälkeen ihmiset tosin juoksevat kadulla hälyytyksen ja "Voralarmin" satuessa, mutta mitään varsinaista paniikkia allekirjoittanut ei ole voinut havaita.

Kun Apollon pommituksessa tuhoutui suuri osa Slovakian nykyisiä öljyvarastoja, jää, kuten lähetystö sähköellä 17/6 ilmoitti, nähtäväksi, missä määrin Slovakia enään voi viedä öljyä ulkomaille ja täyttää aikaisempiakaan sitoumuksiaan tässä suhteessa. Allekirjoittanut on toistamiseen talousministeriössä painostanut Suomelle äskettäin luvatus, arvoltaan 1.800.000 Slovakian kruunun öljymäärän lähettämistä, joka kuitenkin sanotun ministeriön kannan mukaan piti jäädä riippuvaksi jällelle jääneiden

öljyvarastojen inventoinnin tuloksesta ja siitä, osoittaako se tämän maan omaan tarpeeseen riittävää jäännöstä. Samoin on allekirjoittanut asiassa kääntynyt täkäl. ulkoministeriön puoleen, ja saata-
neen vastaus lähipäivinä.


E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 14.

V. a. asiantuntija Fohlberg.

10/8-44.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 257/89

Bratislava SSA 10 P:nÄ elo KUUTA 19 44

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

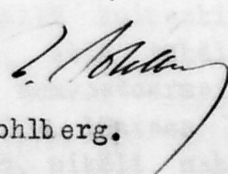
| | | |
|----------------------|---------|-------|
| ULKOASIAINMINISTERIÖ | | |
| 18/242 Sp | | 44 |
| 18/8-44 | No - | 101 - |
| HEMÄ | CO. 178 | ASA |
| 5 | CV | |

..... Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 14.

Bratislavan-lähetystö oheisena kunnioittaen
Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
tinsa n:o 14, jonka aiheena on: "Slovakian puolus-
tus".

V.a. asiainhoitaja:


E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 14

Bratislava ssalö p:nä elo kuuta 19 44

Asia: Slovakian puolustus.

| | | |
|----------------------|-------|-------|
| ULKOASIAINMINISTERIÖ | | |
| 18/242 Sal | | 44 |
| 18/8-44 | NO - | LML - |
| RYHMÄ | COULT | ASIA |
| 5 240 | | |

Puna-armeijan lähetessä Slovakian rajaa sisäasiainministeri, pääministerin sijainen Mach on viikko sitten pitämässään puheessa lausunut, että Slovakian armeija on valmis puolustamaan maata vihollista vastaan samalla tavoin kuin urhoolliset suomalaiset.

Tätä puhetta voidaan kyllä pitää ministeri Machin hyvän tahdon ilmaisuna, mutta täällä tuskin tapaa ketään, joka uskoisi, että näin tulisi käymään, mikäli puna-armeija suuntaisi offensiivinsa Karpaatteja ja sen vuorisolia kohti ja pääsisi maahan. Yleisimmin uskotaan täällä kuitenkin sekä slovakialaisella, unkarilaisella, että tšekäläisellä saksalaisellakin taholla, että neuvostoarmeija yrittää edetä mahdollisimman pitkälle länteen Karpaattien pohjoispuolella päästäkseen, mikäli mahdollista, kiertämään tämän vuoristoketjun ohi ja tunkeutumaan Märisch Ostrauhin tienoilla kaakkoon, motorisoiduille sotavoimille helpompaan maastoon Mähreniin ja edelleenkin lounaseen päin täten saartaen ja eristäen Saksasta Kaakkois-Euroopan. Toinen asia tietenkin on se, riittävätkö tähän puna-armeijan voimat, Saksan vastarinnan yhä voimistuessa tällä lohkolla.

Slovakian joukkojen taisteluvalmiudesta eri tahoilta kuulemani lausunnot, lukuunottamatta virall-

JAKELUOHJE:

ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriöille.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

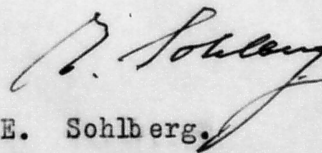
lisesti inspiroituja, käyvät kaikki siihen suuntaan, että ne, mikäli joutuvat varsinaiseen tulilinjaan, tulevat karkaamaan vihollispuolelle. Näin on, kuten tämä lähetystö aikaisemmin on tiedoittanut, aikoinaan huomattavassa mittakaavassa tapahtunut viime syksynä itärintamalla, ja nyttemmin saatujen tietojen mukaan on sama ilmiö toistunut Italiassakin, johon Länsi-Venäjällä toiminut slovakialainen etappidivisioona viime talvena siirrettiin sen johdosta, että sen miehistö Venäjällä oli liian paljon veljehtynyt sikäläisen väestön kanssa.

Slovakian armeijassa on etenkin alemmassa upseeristossa panslavistinen ajatussuunta erittäin levinnyt. Saksalaiseen kansallisryhmään kuuluvat slovakialaiset asevelvolliset asetetaan nykyään, Saksan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti, palvelukseen Saksan armeijaan tai SS-joukkoihin. Mikäli olen Saksan lähetystön taholta kuullut, on slovakialaisissa joukoissa levinneen huonon moraalin huomattu muutamissa tapauksissa tarttuneen niissä tähän saakka palvelleisiin saksalaistakin kansallisuutta oleviin asevelvollisiin, joten joku määrä näistäkin on pidättynyt noudattamasta määräystä ilmoittautua saksalaiseen armeijaan. Nähtävästi nämät asevelvolliset täten toivovat pääsevänsä palvelemasta itse tulilinjassa kun slovakialaisia joukkoja viime syksystä saakka säännöllisesti on pidetty rintaman takana. Eräältä Slovakian saksalaisiin kuuluvalta korkeammalta upseerilta, joka hänkin pitää Slovakian armeijan moraaliala huonona, olen kuullut, että kaksi slovakialaista divisioona nyt palvelee Etelä-Puolassa, kuitenkin toistaiseksi rintaman takana, ja sanoi hänkin epäilevänsä näiden joukkojen karkaavan vihollisen puolelle, mikäli joutuvat itse rintamalle.

Slovakialaiselta sotilastaholta olen kuullut, ettei Slovakiassa ole muita puolustuslinjoja suunniteltu ja varusteltu kuin itse Karpaatit, joiden harvat vuorisolat (näitä on Slovakian rajalla kaik-

kiaan 3 ja ovat ne verrattain vähäisillä voimilla helposti puolustettavissa) ovat saksalaisten miehittämiä. Edelleen on Saksan toimesta jossain määrin varusteltu Valkoisten Karpaattien ja Pienten Karpaattien vuoriketjuja, jotka kulkevat Slovakian luoteisrajaa pitkin. Tästä päättäen olisi Saksan taholla otettu huomioon sekin mahdollisuus, että Slovakian alue voisi joutua vihollisen käsiin.

Galiziasta on viime aikoina saapunut Slovakiaan runsaasti pakolaisia, mm. näinä päivinä tšekin kaupunkiin kolme täyttä junaa läpimatkalla Saksaan, johon suurin osa sijoitetaan työpalvelukseen. Pienempi osa pakolaisia on jäänyt tänne ja ovat nämät tienneet kertoa venäläisten (Suomessakin tunnetuista) menettelytavoista valtaamiensa alueiden siviiliväestöä kohtaan. Muunmuassa on sieltä saapunut useampia pappeja ja on järjestetty esitelmätilaisuuksia, joissa nämä pakolaiset ovat saaneet kertoa väestön kärsimyksistä puna-armeijan miehittämällä seuduilla. Jää kuitenkin nähtäväksi koituuko tällaisesta valistustyöstä odotettuja tuloksia, koska laajoissa piireissä usko Neuvostoliiton olojen sietävyydestä on syvälle juurtunut ja on totuttu uskomaan päinvastaiset tiedot propagandaksi.



E. Sohlberg.

11/8.

Kun ylläoleva oli kirjoitettu, sain luotettava
valta taholta kuulla, että neuvostoarmeijan joukko-
osasto on viikko sitten päässyt käymään vuoristo-
teitä myöten eräässä Slovakian koillisessa nurkassa
olevassa kylässä. Kertojani oli kuullut tämän
Preschau'ssa ensinmainitun paikkakunnan papilta, joka
oli tullut sinne pakolaisena. Tämän mukaan oli
sinne saapunut viisi venäläistä ratsueskadroonaa,
eli noin 600 miestä, ja olivat nämät paluumatkal-
laan ilman vastarintaa vieneet mukanaan paikalla
olleen slovakialaisen rajavartioston.



E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 240.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti:n: 6/5

V. a. asioinhoitaja Pohlberg.

26/8-44.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 272/93

Bratislava SSA 26 P:ÄÄ elo KUUTA 19 44

VIITTAUS: N

P:ÄÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ

22/243 Sp. 44

31/8-44 No - L. -

YHÄS CO. ASIA

5 C40

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 15.

Bratislavan-lähetystö oheisena kunnioittaen
Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raport-
tinsa n:o 15, jonka aiheena on: "Tilanteen kehitys
Slovakiassa".

V.a. asiainhoitaja:

E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 15

Bratislava ssa 26 p:nä elo kuuta 19 44

Asia: Tilanteen kehitys Slovakiassa.

| | | |
|----------------------|--------|--------|
| ULKOASIAINMINISTERIÖ | | |
| No 22/243 Sal 44 | | |
| 31/8-44 | No - | Liik - |
| SYNNÄ | COOKTE | ASIA |
| 5 | C 40 | |

Bratislavassa on näinä päivinä liikkunut itsepintaisia huhuja siitä, että saksalaiset viipymättä ryhtyisivät Slovakian miehitykseen. Eilen kuulin tästä kolmelta eri taholta. Miehityksen olisi pitänyt tapahtua jo eilen. Väitetään, että presidentti Tiso saksalais-slovakialaisissa neuvotte luissa olisi jyrkästi asettunut miehitystä vastaan ja että Slovakian armeija, mikäli se toimeenpannaisiin, ryhtyisi vastarintaan. Tuntuu vähemmän luultavalta, että ^{tämä} mahdollisuus sinänsä olisi tavuttanut Saksan sotilasjohdon luopumaan aikeesta, mutta tämän päivän tietojen mukaan olisi Saksan tšekäläinen lähettiläs, joka ennenkin on tasoinnut monta slovakialais-saksalaista vastakohtaa, neuvonut hallitustaan luopumaan ajatuksesta, minkä johdosta miehityksestä vielä ei ole tullut mitään, vaikka väitetään joukkojen jo sitä varten keskitetyn Engerauhun Tonavan eteläosalla.

Syynä miehitysaikeseen on ollut se seikka, että partisaanit ja laskuvarjoagentit, joita jo on liikehtinyt maassa muutaman viikon aikana, nyt ovat alkaneet suorittaa tuhotöitä huomattavassa määrin varsinkin itä- ja keski-Slovakiassa Slovakian viranomaisten kykenemättä tehokkaasti estämään heidän toimintaansa. Tästä toiminnasta olen ulkoasiain

JAKELUOHJE:

ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ministeriössä kuullut, että Banska Bystrican ja Margečanyin välisellä radalla kaksi tunnelia on näinä päivinä tuhottu, vaurioituen toisessa 27 rautatietavaravaunua. Margečanyin ja Kaschaun välisellä radalla Slovakia puolella on silta räjäytetty. Myöskin idässä Vrutkystä Popradin radalla ja Rosenbergin tienoilla on kaksi siltaa räjäytetty, jotka nyttemmin jälleen on korjattu.

Ulkoministeriön poliittisen osaston v.t. päällikön mukaan esiintyvät laskuvarjoagentit, joita Venäjän puolelta lentoteitse tuodaan ja jotka osaksi ovat slovakialaisia yliloikkareita, erittäin taitavasti kohdellen slovakialaisia kansanaineksi ja hyvin myötämielisesti maksaen asunnostaan, jopa auttaen köyhempiä lahjoilla ja rahalla, kun sensijaan käyttäytyvät uhkaavasti saksalaisia ja unkarilaisia aineksia kohtaan. Täten on kehittymättömissä slovakialaisissa maalaispiireissä syntynyt se käsitys, ettei varsinaisilla slovakeilla ole partisaaneilta ja heidän edustamiltaan venäläisiltä joukoilta pahaa odotettavissa.

Edellisessä raportissani mainitsin, että venäläinen ratsuosasto oli elokuun alkupäivinä vuoriteitä pitkin päässyt käymään eräässä slovakialaisessa rajakylässä. Yllämainittu puhuteltavani sanoi myöskin kuulleensa tästä tapuksesta, mainiten, että p.o. ratsuosasto oli saapunut metsien lävitse toisella puolella rajaa olevan saksalaisten miehittämän alueen kautta. Ne olivat hänen mukaansa esiintyneet ystävällisesti väestöä kohtaan, maksaneet tekemistään ruokatavaraostoksista ja menneet tiehensä väkivaltatekoja toimittamatta.

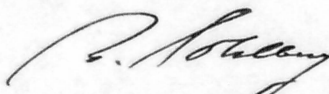
Eräs Saksan lähetystön jäsen kertoi minulle seitsemän slovakialaisen sotilaslentäjän karanteen vihollisen puolelle yhtä monella lentokoneella, jotka olivat Saksan hankkimia Slovakian armeijalle.

Myöskin on maaseudulla pieniä kahakoita sattunut slovakialaisten ja täällä oleskelevien saksalaisten sotilashenkilöiden välillä.

Joskin miehitys toistaiseksi on lykätty, voi

se milloin tahansa käydä välttämättömäksi.

Romanian tapahtumista kertoi minulle ulkoministeriön yllämainittu osastopäällikkö, että siellä muodostettu n.k. kansallisromanialainen hallitus, jonka jäsenten nimiä ei toistaiseksi ole julkaistu, olisi Horia Sima johtama.



E. Sohlberg.